

Tárgytematika / Course Description

Vizuális nevelés ttp és szemléltetés

AKNB_TTTM041

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Szunyogh László

Félév / Semester: 2022/23/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Cél:

A hallgató előzetes vizuális nevelési és pedagógiai ill. pszichológiai tanulmányaira építve megteremteni az ismeretek és képességek szintézisét, valamint olyan módszertani felkészültséget és művészettörténeti ismeretanyagot, szemléletet adni, amely a tanítói munkához nélkülözhetetlen.

Feladat:

A megszerzett vizuális műveltségi elemek alkalmazása az oktatás-nevelés folyamatában. A vizuális közlésformák és az esztétikai-művészeti nevelés feladatainak értelmezése a tanítói munkában.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

TANANYAG

I. A vizuális nevelés főbb problémái, területei, rendszere. A vizuális megismerés folyamata, a látás fiziológiája. A vizuális kultúra, a művészet szerepe, jelentősége.

1. A vizuális nyelv elemei, elsajátítása, alkalmazása az ábrázolásban és kifejezésben. Pont, vonal, folt és plasztikai megfelelőik. A színek.

II. A vizuális megismerés, a vizualitás kapcsolata a többi tantárggyal, megjelenési formái a tanítói munkában. A képzőművészet, a KÉP és az ember viszonya.

2. A vizuális problémák és programozásuk az oktató - nevelő munka folyamatában. Tér, forma, szín, mozgás és változás. A jelenségek komplexitása.

III. A gyermeki önkifejezés sajátosságai, fejlődése a gyermek ábrázoló és képalkotó tevékenysége. Vizuális kommunikáció és nevelés. Indirekt közlések a művészetben, néhány példa az ókori építészetből.

3. Gyermekmunkák elemzése. A fejlődési szakaszokhoz illeszkedő tanítói metodikák.

IV. A látásnevelés alapvető feladatkörei, a tanóra tervezésének módszertani sajátosságai. A képi kifejezés változásai a művészet történetében a világkép és a nagy stíluskorszakok viszonya.

4. A feladatsorok felépítése; összefüggéseik tanulmányozása. Vizuális problémák elemzése,

modellezése.

V. A természet utáni tanulmányok munkafolyamatának elemzése, az óra felépítésének módszertani kérdései. A realizmus Európában és Magyarországon. Munkácsy és hatása.

5. A szemléltetés. Táblai rajz. A modellválasztás - beállítás - elemzés.

VI. Direkt és indirekt közlés típusú feladatok. A redukció folyamata, értelmezése, az óra felépítésének módszertani sajátosságai. Az absztrakt művészet néhány példája.

6. Óraszervezési gyakorlatok, oktatási helyzetek modellezése. Az értékelés szempontjai, módszerei.

VII. Képző- és iparművészeti alkotások elemzése és helye a vizuális nevelés folyamatában. A modern magyar művészet néhány példája. Nagybánya művészei.

7. Elemzési és óratervezési gyakorlatok. Kortárs művészet, új média a vizuális nevelésben. A tanító szerepe az ízlésformálásban.

VIII. Népművészeti alkotások elemzése, a népi kultúra hagyományainak szerepe a tanítói munkában. Tárgyi és szellemi értékorientáció az iskolában. Hagyományőrzés és népművészet a nevelésben, nemzeti identitás

8. Elemzési és óratervezési feladatok. Az értékelés szempontjai, módszerei.

IX. A kifejező típusú óra módszertani sajátosságai. Az élmény szerepe a képalkotásban. Élménynyújtás és felidézés, ráhangolás a feladatra. A képi kifejezés feszültségoldó, terápiás hatásai és alkalmazása az iskolában - művészetterápia. Érzelmek kifejeződése a festészetben - az expresszionizmus.

9. Tananyag programozása kifejező jellegű feladatokban. Óratervezési gyakorlatok.

X. Az értékelés problémái, szakmai és pedagógiai kérdései, módszertani vonatkozásai a vizuális nevelés különböző problémaköreiben. Az önértékelés problematikája és a művészeti nevelés. Sajátos személyiségjegyek tükröződése a képzőművészetben.

10. Ábrázoló, kifejező és díszítő jellegű gyermekmunkák elemzése, értékelése.

XI. Zárthelyi dolgozat a szemináriumi és az eddig megismert alkotások anyagából.

XII. A tanító felkészülése, tervező munkája. A tanmenet készítésének, tervezésének szempontjai, pedagógiai és szakmai kérdései. Az iskolán kívüli vizuális nevelés formái, lehetőségei. Az impresszionizmus művészete.

12. A feladatsorok egymásra épülése, kapcsolódása a tanmenetben.

XIII. Különböző anyagok és technikák adekvát alkalmazása a vizuális nevelésben. Vizuális problémák markáns megjelenése az egyes technikákban, anyagokban. Kreativitás és tanítói személyiség. Kreativitás és műhelymunka. A műelemzés szempontjai, az esztétikai minőségek rendszere. A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményének néhány darabja.

13. A műhelymunka és más tevékenységformák a vizuális nevelésben. Bábjáték és szituációs játékok.

XIV. A szűkebb és tágabb környezet esztétikája és nevelő hatása. Tárgyi és mentális környezet. A kreatív tevékenység terápiás jelentősége, lehetőségei a tanítói munkában.

14. A szemléltető eszközök és a faliújság esztétikája. Tervezési feladatok. Betűk, feliratok,

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Követelmények:

A hallgató tudjon szemléltetni, modellezni, vizuális problémákat feldolgozni az adott témának legjobban megfelelő módszerrel. Ismerje a látásnevelés főbb problémáit, a tananyag strukturális felépítését.

Legyen képes szakszerűen megtervezni oktató-nevelő munkájának rövidebb és hosszabb távú periódusait.

Legyen tájékozott az egyetemes képzőművészet legfőbb korszakaiban, ismerje néhány jellegzetes alkotását, alkotóját. Legyen képes művészettörténeti ismereteit alkotó módon alkalmazni tanítói munkájában.

Az aláírás feltétele:

- az előadásokon és szemináriumokon való aktív részvétel
- sikeres zárthelyi dolgozat: - az előadásokon megismert műalkotások közül 30-ból min. 20 mű felismerése szerzővel és címmel.

A vizsgára bocsátás feltételeként:

- készítsen a főbb témakörök feladataihoz óravázlatokat, s az óra feladatát oldja meg, készítse is el! (tanulmányok, díszítő feladatok, műelemzés, tematikus képalkotások);

Az óravázlatok leadási határideje az utolsó konzultáció. Ennek érdemjegye a kollokviumi felelet értékelésekor beszámítandó.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

A vizuális nevelés pedagógiája a 6-12 éves korosztályban. Szerk.: Bálványos Huba Bp. Balassi Kiadó 2000. Tankönyv

Bálványos H. - Sánta L.: A vizuális megismerés, a vizuális kommunikáció. Bp. BTF. 1991

Ajánlott irodalom:

Bálványos Huba: Esztétikai-művészeti ismeretek Bp. 1998. Balassi Kiadó. Tankönyv

Kazanlár Emil: Bábjáték. Bp. Múzsák Közművelődési Kiadó. "Kaptár" sorozat.

Kepes Gy: A látás nyelve. Bp. Gondolat K., 1979.

Kézművesség. Szerk. Gaul Emil. Bp. Magyar Iparművészeti Főiskola, 1993.

Látás és szemléltetés Szöveggyűjtemény. In.: Vizuális Kultúra IV. Szerk.: Bálványos Huba. Balassi Kiadó, Bp. 2003.

Nézz, láss, kérdezz I-III. Bp. Gondolat Kiadó, 1983.

Rudolf Arnheim: A vizuális élmény. Bp. Gondolat Kiadó, 1979.

Sándor Zsuzsa: A vizuális nyelv képi világa. Miskolci Egyetemi Kiadó, Sárospatak, 2003.

Sándor Zsuzsa: Ábrázolás és művészet. Bp. Tankönyvkiadó, 1988.

Soltra E.: A rajz tanítása. Tk. Bp.

Szemelvények a gyermekrajz kutatásának történetéből. Sárospatak: CTF, 1994.

Szentirmai László: Báb-történet. Sárospatak: CTF, 1994.

Vizuális művészetek pszichológiája 1. Szerk. Farkas András és Gyebnár Viktória. Bp. Nemzeti

Tankönyvkiadó, 1994.

Győr, 2023. február 5.

Összeállította:
PaedDr. Borbély Károly s.k.
mesteroktató